

УДК 811.161.2.'367.623'82-1

МАРКОВАНІ ЕКСПОНЕНТИ ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНОГО КЛАСУ АД'ЕКТИВІВ Й АДВЕРБІАТИВІВ У СТРУКТУРІ ПОЕТИЧНОГО ДИСКУРСУ МИХАЙЛА СТРЕЛЬБИЦЬКОГО

Лариса СЕМЕНЕНКО

*Одеський національний університет імені І. І. Мечникова,
кафедра української мови,
Французький бульвар, 24 / 26, ауд. 86, 65058 Одеса, Україна
тел.: +380 (482) 7761480*

Описано репрезентативні для поетичного мовлення Михайла Стрельбицького інноваційні (потенційні / okazionalni) ад'єктивні й адвербіативні лексеми семантико-граматичних категорій співвідносної інтенсивності ознаки та кількісної градації ознаки, їх місце у структурі ідіолекту та потужний виражальний потенціал.

Ключові слова: морфостилема, грамема, компаратив, суперлатив, поетичне мовлення.

Марковані морфостилеми семантико-граматичних категорій якісної та кількісної градацій ознаки становлять конденсовані засоби вираження, в яких будь-які зміни у плані вираження, у поверхневій структурі спираються на глибинні семантико-стилістичні трансформації значення, сприяють активізації периферійних, потенційних і оцінних сем, викликають різноманітні смислові асоціації. Виникнення таких мовленнєвих фактів у поетичному мовленні зумовлене як потребами комунікативної зручності, так і можливістю адресанта завдяки наявності таких прагматично значущих утворень «керувати» процесом рецепції тексту з боку адресатів. Активне функціонування ад'єктивів, адвербіативів з актуалізованими грамемами / семами якісної і кількісної градації ознаки свідчить про неабиякий креативний потенціал морфологічного рівня мови.

Матеріалом нашого дослідження стали інноваційні словоформи й лексеми із творчого доробку талановитого сучасного поета, критика і літературознавця, лауреата премій імені О. Білецького й імені М. Коцюбинського М. Стрельбицького.

У кодифікованій літературній мові не утворюються ступеньовані словоформи від ад'єктивів, що входять до категорії безвідносної міри якості, а також від віддієслівних ад'єктивів з префіксом *не-*: *невсипуций, невпинний, незборимий, незабутній, невиліковний тощо* [1, с. 106–107]. У поетичному мовленні М. Стрельбицького активно функціонують такі утворення, що стають фактами морфостилістики і мають певний виражальний потенціал:

«Відтак же як і не збагнути, / чому саме Санкт-Ленінград / став колицкою найнедоношенішої / з-поміж революцій...» [9, с. 36]; *«Ага, і тому, що на / Місяць вони [американці. – Л. С.] висадились за Кондратюковими кресленнями, / а літаки їм поробив Сікорський? / Ну, то це ж ясно. Але найбільше, кажете, тому / що вони найактивніших, найнепосидючіших / з усього світа усіма способами збирали...»* [3, с. 48].

Лексема *непосидючий* вже має у структурі значення сему 'дуже' – дуже рухливий, енергійний.

Частина якісних ад'єктивів позбавлена в узусі словоформ компаратива і суперлатива. Це стосується, наприклад, назв абсолютних станів, які з семантичних причин не підлягають якісній градації і позначають не порівнювані щодо міри вияву ознаки. В ідіомовленні поета такі лексеми активно продукують ступеньовані словоформи, порівняймо:

«Любити колорадського жука! / <...> Доля не з легких / Йому судилась; тут [в Україні – Л. С.], за океаном, / Лишиться будь-що американом, / Живішим бути од усіх живих. / Кохати найживішого – того, / Останнього ...» [7, с. 13].

Ступенів порівняння не мають також складні прикметники, до складу яких входять прикметник з іменником типу *блакитноокий, височочлий, крутоберегий* тощо [10, с. 164–165]. Уточнюючи номенклатуру ад'єктивів, відсутність ступенів порівняння яких зумовлена їх значеннєвими і структурними особливостями, А. Грищенко слушно додає, що загальні обмеження не можна вважати абсолютними. В індивідуальному словотворі письменника можливі стилістично виправдані їх порушення [11, с. 610].

Процес свідомої рефлексії автора щодо категорії співвідносної інтенсивності ознаки у складних прикметниках яскраво відбито в його творчості:

*«Мати-мачуха тче оксамити / не собі, / не самій собі; / мати-мачуха – людям найменшим, / жовтоносим / і сонцеоким, / цілоденним, **іще цілоденнішим**, / з мати-мачушиним сяйноскопом...»* [6, с. 143]; *«Граї, конику, вигравай: / мирнішого в світе нема / над наш наймирніший край... / – Ну-ка, трёхцветный! Эх-ма!.. / Хор: / – Но если опять и вновь / **трёхцветнее** нету нигде, / и всего миру любовь / к Двуглавному крепнет везде... / – ... то як же ж ти можеш, блін, / не поняти, не зрозуміть, / що з жовто-блакитним своїм / ти випав з потоку століть?!..»* [4, с. 241].

Граему найвищого ступеня порівняння автор вводить і до сталих ад'єктивно-субстантивних сполук – складних одиниць термінологічної і професійної лексики:

*«Той – орач, той – сівач, / той – ловець, той – співець, / ну а той – / залицьяльник-бездільник. / Тому квас не про нас, / тому пиво-меди. / Ну а тут, / як на сміх: / всенюку ніч козиряє / **щонайстарший сержант** Голінник; / підійшов – відійшов, / відійшов – підійшов, – / ну, немов з молодих молодий, / молодий з молодих!»* [8, с. 42]; *«... А поруч павутиння пролітає / В якісь... **найпаралельніші світи**»* [5, с. 107].

До ад'єктивів у складі лексикалізованих, термінологізованих сполук, стійких сполук народнопоетичної, розмовно-побутової фразеології додаються й експоненти категорії кількісної градації ознаки:

*«Народний **дуже депутат** / не найбагатшої з країн, / годинник за мільйонів п'ять / на білій ручці носить він; / <...> Ніякий то ж не атентат – / короткий істини момент: / **народний дуже депутат** / цвіте лайном, пан-рудимент»* [9, с. 260]; *«... **занадто сонячний зайчик** – / з самого сонця неначе»* [6, с. 156].

У разі додавання експонентів категорії надмірної кількості ознаки можуть виникати різні експресивно й емоційно забарвлені ефекти, наприклад, модифікований ад'єктив у складі стійкого сполучення конотовано іронією, сарказмом. Такі слововживання супроводжуються й експресією вжитку, й експресією сприйняття маркованого комплексу. Один із віршів-памфлетів українського Джонотана Свіфта – Михайла Стрельбицького має назву **«Превелика політика; чорнова робота»**. Усталене сполучення *велика політика*, ад'єктив якого отримав сему 'дуже', накладається на перераховані дрібнючі справи «нашого пана президента» «Валуєвського

Мовного Простору». Розбіжність між модифікованою назвою – *превелика політика* і суттю описаних реальних вчинків стає ще більш вражаючою і призводить до розвитку у маркованому сполученні імпліцитної контекстуальної енантіосемії, теж емоційно забарвленої і зрозумілої всім читачам [див. : 3, с. 27–29].

Стійкі ад'єктивно-субстантивні сполуки можуть збагачуватися суб'єктивно-авторським градуванням ступеня вияву ознаки – і як наслідок оновлюється їх образність, вони отримують квант експресивності. Кожне з наведених маркованих вербальних експонентів імпліцитних смислів доречне, гармонійно вплетене у тканину твору, інтенційно обумовлене. При інтерпретації їх реципієнтами пріоритетності набувають когнітивно-аксіологічні параметри цих маркерів поетичного мовлення М. Стрельбицького.

Поява переносно-метафоричних значень у відносних ад'єктивів пов'язана, на думку В. Виноградова, з переміщенням їх із однієї сфери до іншої. Розвиток у них якісних значень обумовлений семантикою іменників, від яких вони утворилися. Але якщо в іменнику це виявляється як своєрідний метафоричний ореол, як натяк на переносне значення, то у похідному прикметнику воно кристалізується як окреме значення [2, с. 161]. Майже кожен відносний прикметник в умовах сильного прагматичного оточення може розвивати якісні значення, і на нього може поширюватися дія категорії співвідносної інтенсивності ознаки – *кругліший, шурхітніший, буржуазніший, крайніший, спільніший, найвербовіший, найпрограмовіший, найслов'янськіший, найбездомніший, мировейший (російською)* тощо, порівняймо:

«Старішої [хати. – Л. С.] й нема, / у Києві принаймні; / *сільськішої* нема / в столиці всіх столиць» [6, с. 11]; «Не вискочили ні з себе, ні з таланту, / себе й талант, як робу, доноси – / зноси, порви, розчімхай, бо часи / грядуть *ще буржуазніші*, як пси, / такі обуржузнять і Оранту» [9, с. 295]; «*Найбездомніша* [Гераська. – Л. С.] поміж бездомних / (хто як можеши, так вимовляй), / *найскоромніша* поміж скоромних / (як умієши, так затуляй)» [6, с. 189]; «Як перешили на розривні, / в тій *найслов'янськішій* війні / сили, звіздою мічені, / Москвою в ум калічені, / Заплакав сам суворий Спас» [4, с. 232]; «Русокоса *верба*. Колискова! / Прутик прутикові паралельний, / *найвербовіша*, чиста, здорова...» [6, с. 147]; «Где ж ты, *мировейший* комэкс, / где ты, генсек *мировой*? / Сумел бы, вестимо, вести / всех лучше, как встарь, Белый царь, – / вести, чтобы веры спасти / у всех океанов алтарь!..» [4, с. 241]; «– Ты від пшеничних степів... / – Орловских лучших кровей... / –... подільских тарпанних горбів... / – и кабардинских очей... / – А очі, віченькі, то – / хіба *українніше* є» [4, с. 238].

Наприкінці поетичної збірки «Йоцемидаєсія» М. Стрельбицького, «найекспериментальнішого» українського поета останньої чверті ХХ ст., що талановито, віртуозно й іноді яскраво-буфонадно працює зі словом, з всіма системами та підсистемами мовної структури (фонетичною, морфемною, словотвірною, лексичною, морфологічною, фразеологічною, синтаксичною) як об'єктами художницької рефлексії і джерелами додаткової виразності поетичного мовлення, розташована стаття-післямова А. Власюка. Намагаючись стисло і змістовно схарактеризувати своє враження від прочитаного, автор статті сам «змушений» вдатися до творчої гри зі словом, оскільки поетична збірка М. Стрельбицького, його поетичне ідіомовлення проіндуковане маркованими лексичними одиницями і мимохить індукує всі наступні дискурси-реакції. М. Стрельбицький порушує проблемні питання, переважно все

наші, українські, найболючіші й найгостріші: особливості етно- і лінгвоментальності, самоідентифікація представників української нації, місце країни у міжнародній системі, локалізація українського етносу в часі і просторі і т. ін. А. Власюк, сукцесивно не розгортаючи ці положення, симультанно визначає проблематику оказіональним компаративом **українськіший** і далі суперлативом **найукраїнськіший**, що відразу дає змогу чітко визначити для себе стратифікацію проблематики й ідейне спрямування поезій:

«Йоцемидаєсія» М. Стрельбицького, це його велике негеографічне відкриття <...>, мене особливо захоплює насамперед тим, що тут співіснують земні «паралельні світи»: соціальні й асоціальні, національні, наднаціональні та недонаціональні, – а відтак жанрові й мовно-стилістичні, – різних рівнів... Зокрема, дуже тонка гра затівається у співвіднесеннях власне «йоцемидаєського» з власне українським, так що абсолютний знак рівності між ними не ставиться ніде, але відчуття якоїсь зрощеності – нерозривності присутнє всюди. Аби спеціально зафіксувати і зробити зрозумілим цей свій прийом для всіх-усіх, автор у композиційному центрі книжки виставляє поруч два твори не просто на одну і ту ж тему (депутатської «недоторканости»), але і сюжетно (урок правознавства в середній-посередній школі), й фактографічно споріднених, «співпадних». Відмінність – лише у системі імен, у назвах найвищого законодавчого органу та в ритмомелодиці поетичного викладу. Зокрема **«українськіший»** варіант читачем будь-якого рівня підготованості безпомилково впізнається за інтонаціями співомовки, знайомої йому з доробку С. Руданського та П. Глазового [3, с. 57]; Не можу не зупинитись окремо на двох – з мого погляду найкоштовніших поетичних перлинах цієї книжки: **«найукраїнськіший»** маленькій містерії під назвою «Про Тимошеву смерть» та підкреслено «йоцемидаєській» «неймовірній бувальщині» під заголовком «Йоцик і Дивенята-споглядальник» [3, с. 58].

До співвідносної / безвідносної модифікації залучаються відносні ад'єктиви у складі тавтологічних сполук:

*«Людський планктон / виявляє мобільність, / величає дебільність. / Транспаранти! Лозунги!.. / „Навіки геть зубожіння! / Нарешті настав наш час: / оберемо собі на служіння / найудатніших саламандр, / найдостойніших з-поміж акул, / найвідповідніших з числа / песиголовців!.. / Нумо ж!» / <...> Акули причаровують своєю щирістю / та відвертістю; / у саламандр **найпрограмовіша програма**» [9, с. 43]; **«Небо небесне таке – / підняти брови; / Дніпро дніпраний такий, / дніпристий, дніпровий»** [6, с. 9].*

Натрапляємо на випадки модифікації ад'єктивів префіксоїдами відчислівникового походження *сто-, три-* (формальними експонентами семантико-граматичного значення надмірної кількості ознаки):

*«Ніщо не стане понад душу чисту / (брудне сумління – **стопекельний жаж!**)...» [5, с. 76]; **«Сам-собі-чуб, / вагомі очі, / граційно-грецький ніс... Вуста? / Іроній, насолод охочі. / Все разом – Антипростота. / У білій льолі (чи – в халаті?) / на **трида-лекім** барвнім тлі...»** [5, с. 92].*

Передача семи / грамеми категорії інтенсивності вияву ознаки формальним експонентом *роз-* – явище в українському поетичному мовленні непоширене. В ідіомовленні митця представлено досить широко, порівняймо:

«...ковано, але їржа не ятрить / синіх заліз [летючої галери. – Л. С.] **роз небесних**» [4, с. 263]; «*Байці – квіт! / А нам лишилося гадать: / що воно за **розпрекрасна тая стать***» [9, с. 196]; «...аж душі стануть **розвеселі**, / аж Дух озветься у домах» [4, с. 261].

Гіперболізація поіменованої / імпліцитної ознаки досягається введенням до структури значення ад'єктивів, адвербіативів префіксів *роз-, про-, пере-*:

«*Хати "сшиваючи" докладне, / в легені бравши від порош, / пройдете так **розпроколядно**, / столунко, семисотрудно...*» [4, с. 261]; «*І знов до Тимоша прийшов чорний негр: / **Розпротаку**, надумавсь? – питає. / ...Не пішов бригадирові сіять посів, / Зanedбав сільмаг-кооперацію. / Іде бригадир: „Чи не **розпротаку** / Туди твою, к слову мовити!?”*» [3, с. 42]; «*Дай нам, Боже, котрий з дошки, низпошли народів-братів / та народів-сватів, / обручальників, / величальників, / спонукальників, / матюгальників / („**Так – розтак – перерозпроотак** / її, рідну, липову неню: / у ... печінку...чи... пак... / у... печеню?”)*» [3, с. 7].

В ідіолекті автора, як бачимо, трапляються й адвербіативи-інтенсифікати з лавиноподібним нарощенням префіксів, за якими приховуються табуйовані суспільством маргінальні мовленнєві оформлення «певного» ставлення мовця до певних реалій. Це специфічний вияв емоційно-експресивного градування, коли воно виступає модальною межею всього твору.

Мовленню М. Стрельбицького властиве вживання вдало створених дериватів із суфіксом-модифікатором *-енн-*, що є експонентом семантико-граматичного значення збільшеної кількості ознаки – *нерозкрадений, неукрадений, нерозтягнений, незриданий, нерозкаянний, просвітлений, назавждиений* тощо, порівняймо:

«*Не цінений, неоцінений, / Немов у суховій роса, / Художнику **нерозкрадений**, / Твої незгасні очеса. / <...> З чужих відсвічуєш зиниць, / І в цьому є твій труд щоденний, / Художнику **нерозкрадений**, / Повірнику зиниць-денниць, / **Нерозкраденної** землі, / **Нерозкраденного** народу / Душа прецедра, дивен плоду, / **Нерозкрадений** на чолі» [5, с. 23].*

Граму емоційності ознаки поет вводить і до структури значення займенникових прикметників. Ці оказіональні утворення-експресеми, характеризуючи ступінь специфічності «внутрішньої» якості предмета, дають змогу адресантові відобразити свою суто суб'єктивну думку на позначене явище:

«*Йо', а поки ми хилилися / ревно в поклоні, / нам перемалювали Бога / (але, чуй, цей перемальований / якийсь ніби ще схожіший / на нашого, **ще своїщий**: / то був просто **свій**, / а це – „**свій в доску**”...» [3, с. 18]; «*Ой у краю у розмаю своя ніша завше скраю: / **найсвоїша** – наймиліша. Найтісніша? Ну то й що ж?» [9, с. 11]; «*Тільки дорога співчуватоньки / йому [степу. – Л. С.] береться, хоч сама собі / так розбухла при оказії, / що Боже ж ти і **мій**, і **наш**, / і **всіхній**, **найвсіхніший** Боженьку!» [6, с. 144–145].***

Як бачимо, експонентом компаратива у відзайменникових ступеньованих морфостилемах може виступати і суфікс *-иц-*, поширений у діалектній мові. Ступеньовання може зазнавати некодифікована «вихідна» форма «присвійного» займенника ***всіхній**.

До процесу оказіонального ступеньовання залучаються й іменники за умови наявності в їхній семантичній структурі оцінних сем чи сем, які сприймаються

адресантом як оцінні. Автор використовує не тільки питомі, а й іншомовні форманти, наприклад, натрапляємо на таку назву вірша – «А хан Батий – великий українець? / Проект „Абракадабріссімо”; триптих» [9, с. 28]. Цей процес поширюється і на оніми (антропоніми), і на деонімізовані апелютиви, порівняймо:

«І двійко діток, і дівочий стан, / і „мишеня” в руці, і лебідь в небі... / той Лебідь, що у світовій потребі / Сен-Сансом був поміж звіряток дан. / Радіохвильно лебідь той, білан, / пливе над область, де життя перебіг / без Лебеда можливий, але Лебідь / Оксаннішою дан з-поміж Оксан» [9, с. 104]; «...Але за совість – не за страх / Багдасар’янить наш товариш. / Чи буде ще багдасар’яниш / Колись і десь? В яких віках?» [9, с. 110].

Вірші присвячені Оксані Кравчук і Георгію Багдасар’яну. Можливо, ці морфостилеми (ад’єктив *Оксанніша* й адвербіатив *багдасар’яниш*) подвійної мотивації. Вони утворені або від пропріальних назв, або від okazіональних відносних ад’єктивів *Оксанний, **багдасар’яний*.

При творенні маркованих суперлативів / елативів від якісних і відносних ад’єктивів спостерігаємо деякі відхилення від норми. Префікс-модифікатор *най-* може приєднуватися до звичайного (нульового) ступеня порівняння:

«Сам себе сяк-так заспокоює [Іван ходяча совість. – Л. С.], / Сам на себе собі наговорює: / річ не в тім, мовляв, що най-совісний, / але в тім, що чинить по совісті...» [4, с. 141]; «Сокирою робить роботу найтоншу, / найнебувалу, / пахучу при тому» [4, с. 96].

Означений префікс може подвоюватися, потроюватися тощо і графічно приєднуватися через дефіс:

«Танцюймо, хлопці, „Дристуниця”, / най-най-нейнтьбольного танця, / найпейнт-знеболювальний ритм: / гуп-гуп! пук-пук! лясь-лясь! рип-рип!» [9, с. 278]; «З таверни безіменної йдучи, / Каменюкові Гордійчук про власне / най-най-найсокровенніше невчасне / став сповідатись, / не поради ждучи» [9, с. 120].

Ступеньований ад’єктив може взагалі елімінуватися, формально вираженим є тільки кількаразово повторюваний експлікатор «супернайвищого» ступеня порівняння *най-*, а про імпліцитну наявність «невимовно важливої» ознаки свідчить графіка:

«Втікавши від свободи, забіжиш / куди завгодно, в будь-яку неволю, / у найсолодишу, най-най-най...юдолю, / у найкривішу, / най-най-най...крамолю, / в Москву дрімучу, в лататий Париж» [9, с. 292].

Ампліфікація суперлативів може програмувати сприйняття адресатами елементів *най-* як префіксів-модифікаторів матеріально невираженої ознаки, але ритмомелодійна стратифікація вірша підказує, що це можуть бути й вигуки (імітація підспівування), тобто це елементи з дифузним функціональним навантаженням. Особливо це стосується випадків, коли ці елементи не підтримуються іншими синтагматичними партнерами – елативними або суперлативними словоформами – і немає графічної вказівки на елімінований ад’єктив, порівняймо:

«Калачик – родич найбідніший, – / аж верне мальва, кирпу гне, – / найзеленіший, найкругліший, / най-най-най-най, най-не-не-не...» [6, с. 66]; Природа в безбожжі шаліє, / Безбожно й конає, сліпа... / „Й-а хто ж нас, дурних, пожаліє – / най-най-най, надаб-дуб-дупА?!..” [9, с. 12].

Наведені марковані утворення ніякою мірою не пов'язані з недостатньою комунікативною компетентністю адресанта. Належність будь-якого тексту до конкретного структурно-функціонального стилю накладає обмеження на використання певних лексем (інноваційних дериватом і оказіональних словоформ), але функціонування їх саме у поетичних дискурсивних умовах усуває низку прескриптивних обмежень. Безперервні творчі пошуки експериментальних засобів вираження детермінуються потребами образного мислення щиро обдарованої, натхненно креативної особистості М. Стрельбицького, охопленого жадобою створення «мислєслова». Побутування таких морфостилем, прозорість їх значення відбивають сенсibilізоване, тонко нюансоване, а іноді навіть екзальтоване сприйняття довкілля справжнім поетом. Марковані одиниці поетичного мовлення – це не деструктивні елементи, це «артефакти», що зазнали творчого огранювання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Безпояско О. К.* Граматика української мови. Морфологія : підручник / О. К. Безпояско, К. Г. Городенська, В. М. Русанівський. – К. : Либідь, 1993.
2. *Виноградов В. В.* Русский язык (Грамматическое учение о слове) / [В. В. Виноградов]; под. ред. Г. А. Золотовой. – 4-е изд. – М. : Русский язык, 2001.
3. *Стрельбицький М. П.* Йоцемидаєсія : поезії / М. П. Стрельбицький. – Вінниця : Універсум-Вінниця, 1999.
4. *Стрельбицький М. П.* Наука вдячності. Поєми, цикли / М. П. Стрельбицький. – Вінниця : Книга-Вега, 2006.
5. *Стрельбицький М. П.* Під небом Коновалюка / М. П. Стрельбицький. – Вінниця : Універсум-Вінниця, 2000.
6. *Стрельбицький М. П.* Під небом Коновалюка. Книга 2. Поезії / М. П. Стрельбицький. – Вінниця : Універсум-Вінниця, 2004.
7. *Стрельбицький М. П.* Поєма колорадського жука / М. П. Стрельбицький. – Вінниця : Універсум-Вінниця, 1999.
8. *Стрельбицький М. П.* Сторожовий вогонь: Вірші та поєми / М. П. Стрельбицький. – Одеса : Маяк, 1988.
9. *Стрельбицький М. П.* Школа перепитувать. Вірші, цикли / М. П. Стрельбицький. – Вінниця : ДП Державна картографічна фабрика, 2009.
10. Сучасна українська літературна мова. Морфологія / [за заг. ред. І. К. Білодіда]. – К. : Наукова думка, 1969.
11. Українська мова. Енциклопедія / [ред. кол. В. М. Русанівський, О. О. Тараненко (співголови), М. П. Зяблюк та ін.]. – К. : Вид-во Українська енциклопедія, 2000.

Стаття надійшла до редколегії 12.09.2010

Прийнята до друку 21.09.2010

**MARKING EXPONENTIALS OF THE ADJECTIVES AND ADVERBS
LEXICO-GRAMMATICAL CLASS IN THE STRUCTURE OF MYKHAILO
STRELBYTSKYI POETIC DISCOURSE**

Larisa SEMENENKO

*Odessa Mechnikov National University,
Ukrainian Language Department,
24/26, Frantsuzkyi boulevard, r. 86, 65058, Odessa, Ukraine,
tel.: +380 (482) 7761480*

The article states innovative (potential / occasional) adjective and adverb lexemes, which are representative for poetic speech of Mikhalo Strelbytskyi, of semantic and grammatical categories with the correlative intensity grade signs and quantitative traits, their place in the structure of idiolect and articulable powerful potential.

Key words: morfostilema, grammeme, comparative, superlative, poetic speech.

**МАРКИРОВАННЫЕ ЭКСПОНЕНТЫ ЛЕКСИКО-ГРАММАТИЧЕСКОГО
КЛАССА АДЪЕКТИВОВ И АДВЕРБИАТИВОВ В СТРУКТУРЕ
ПОЭТИЧЕСКОГО ДИСКУРСА МИХАИЛА СТРЕЛЬБИЦКОГО**

Лариса СЕМЕНЕНКО

*Одесский национальный университет имени И. И. Мечникова,
кафедра украинского языка,
Французский бульвар, 24 / 26, ауд. 86, 65058 Одесса, Украина
тел.: +380 (482) 7761480*

В статье речь идет о репрезентативных для поэтической речи Михаила Стрельбицкого инновационных (потенциальных / окказиональных) адъективных и адвербиативных лексемах семантико-грамматических категорий соотносительной интенсивности признака и количественной градации признака, их месте в структуре идиолекта и мощном выразительном потенциале.

Ключевые слова: морфостилема, граммема, компаратив, суперлатив, поэтическая речь.